

**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWSKA
DLA GMINY TURAWA
ZA LATA 2018-2019**

Opracowane przez:

Danuta Piwowarczyk

Inspektor ds. ochrony środowiska

Urząd Gminy Turawa

Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

Kierownik Referatu Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa
Piotr Dziejic

.....

Zatwierdził:

Wójt Gminy Turawa

Dominik Pikos

.....

Turawa 2019 r.

SPIS TREŚCI

<i>Wprowadzenie.....</i>	3
<i>Stan realizacji działań ujętych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa</i>	6
<i>Charakterystyka najważniejszych zrealizowanych Projektów dotyczących ochrony środowiska w latach 2018 – 2019</i>	42
<i>Podsumowanie.....</i>	44
<i>Materiały źródłowe.....</i>	50

1. WPROWADZENIE

Program Ochrony Środowiska (POŚ) Gminy dla Gminy Turawa określa politykę środowiskową, ustala cele i zadania środowiskowe w poszczególnych dziedzinach, podaje źródła zanieczyszczeń, określa priorytety krótko i długookresowe, przedstawia harmonogram działań oraz źródła pozyskiwania środków na ich realizację.

Aktualnie obowiązującym **Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa** jest Program na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 przyjęto Uchwałą Nr XXXVII/221/18 Rady Gminy Turawa w dniu 24 sierpnia 2018 r.

Pierwotny Program Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa został przyjęty w dniu 27 stycznia 2006 r. Uchwałą Rady Gminy Turawa Nr XXXI/251/2006.

Poszczególne Aktualizacje Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa (POŚ) były opracowane i przyjęte następująco:

1. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa przyjęta *Uchwałą Nr XXXIV/228/10 Rady Gminy Turawa w dniu 12 marca 2010 r.,*
2. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa przyjęta *Uchwałą Nr XXXIV/213/2014 Rady Gminy Turawa w dniu 26 czerwca 2014r. w sprawie przyjęcia Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021.*

Celem przygotowania Programu Ochrony Środowiska jest realizacja założeń dokumentów strategicznych kraju ze szczególnym uwzględnieniem Polityki Ekologicznej Państwa i Programu Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2016-2020, a także Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opolskiego na lata 2016-2020.

Podstawa prawna opracowania niniejszego raportu - Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2019 r. Dz. U. poz. 1396 z późn.zm.). Organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska jest źródłem informacji o stanie środowiska, realizowanych zadaniach związanych z jego ochroną, jak również wskazówką przy tworzeniu kolejnych programów ochrony środowiska.

Okres, jaki obejmuje sprawozdanie:

Zgodnie z *Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025* przyjętym Uchwałą Nr XXXVII/221/18 Rady Gminy Turawa w dniu 24 sierpnia 2018 r., Raport obejmuje okres dwóch lat kalendarzowych, tj. informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu obejmują: **lata 2018r. i 2019 r.**

W związku z tym, że Ustawa „Prawo ochrony środowiska” nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji gminnego Programu ochrony środowiska, w niniejszym Raporcie dokonano analizy stopnia realizacji najważniejszych i kluczowych zadań wynikających z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa.

Ponadto w sprawozdaniu zwrócono uwagę na zadania, w wyniku realizacji których osiągnięty został lub będzie osiągnięty największy efekt ekologiczny: gospodarka wodno-ściekowa, ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, gospodarka odpadami i gospodarka niskoemisyjna oraz edukacja ekologiczna.

Do opracowania niniejszego sprawozdania wykorzystano następujące dokumenty:

1. *„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025”,*
2. *„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021” przyjęta Uchwałą Nr XXXIV/213/2014 Rady Gminy Turawa w dniu 26 czerwca 2014r.,*
3. *„Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2016-2020”,*
4. *Raport o stanie społeczno-gospodarczym Gminy Turawa,*
5. *Sprawozdanie z realizacji Programu ochrony powietrza dla strefy opolskiej przedłożone do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego za rok 2018,*
6. *Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem lat 2023-2028,*
7. *Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych na lata 2018-2021- Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. zo.o. przyjęty Uchwałą Nr XXIX/168/17 Rady Gminy Turawa z dnia 6 października 2017r.,*
8. *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Turawa przyjęty Uchwałą Nr XXX/185/13 z dnia 17 grudnia 2013r.,*
9. *„Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej i strefy miasta Opole”,*

10. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Turawa na lata 2015-2020” przyjęty Uchwałą Nr XVIII/106/2016 Rady Gminy Turawa z 19 sierpnia 2016r.,
11. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Turawa na lata 2015-2020” przyjęty Uchwałą Nr XXVII/159/17 Rady Gminy Turawa z 23 czerwca 2017r.,
12. Aktualizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Turawa na lata 2015-2020” przyjęty Uchwałą Nr VII/29/19 Rady Gminy Turawa z 17 maja 2019r.,
13. Raport o stanie Gminy Turawa za 2018r.,
14. Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Turawa za 2018r.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa zostały określone cele i zadania w następującym zakresie:

1. ochrony klimatu i jakości powietrza,
2. gospodarki wodno-ściekowej,
3. gospodarowania wodami,
4. gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów,
5. ochrony zasobów przyrodniczych,
6. ochrony gleby,
7. zagrożenia hałasem,
8. oddziaływania elektromagnetycznego,
9. zagrożenia poważnymi awariami,
10. edukacji ekologicznej.

Główne cele Programu:

1. przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na lata obowiązywania Programu,
2. rozwiązania inwestycyjne zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska,
3. poprawa stanu środowiska przyrodniczego obszaru Gminy Turawa, bądź utrzymanie dobrego poziomu, tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich programów,

4. podniesienie stanu świadomości społecznej w zakresie ekologii, jako działanie bezinwestycyjne, a mające istotny wpływ na postawę mieszkańców i ich aktywny udział w dbałość o środowisko.

Autorzy raportu:

Raport został opracowany przez pracowników Referatu Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Gminy Turawa przy współpracy podmiotów wymienionych w Raporcie, od których otrzymano niezbędne dane lub informacje.

2. STAN REALIZACJI DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TURAWA

Dotychczasowe działania w zakresie realizacji Programu Ochrony Środowiska prowadzone są w następujących kierunkach:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

1.1 Działania w zakresie wdrażania rozwiązań niskoemisyjnych, obniżenia zapotrzebowania na energię ciepłą, obniżenie emisji pyłowo-gazowej do powietrza :

- 1) termomodernizacje w budynkach użyteczności publicznej,
- 2) wymiana okien w budynkach użyteczności publicznej,
- 3) wymiana/modernizacja systemów ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej, w tym zmiana stosowanych paliw,
- 4) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii OZE.

Wykaz najważniejszych zadań wykonanych w w/w zakresie przez Gminę Turawa w latach 2018-2019:

Tabela Nr 1 Wykaz zadań wykonanych przez Gminę Turawa w latach 2018-2019

Zadanie	Wartość zł
Wymiana kotła węglowego na dwa kotły o mocy 45kW na pellet zasilane automatycznie w budynku użyteczności publicznej – Niepublicznej Szkole Podstawowej w Węgrach 46-023 Węgry ul. Szkolna 40 (2018)	72 124,97
Wymiana grzejników w budynku Publicznego Przedszkola w Węgrach ul. Opolska 14c, 46-023 Węgry (2018)	13 734,58

Wymiana kotła węglowego na piec opalany pelletem o mocy 45kW w Publicznym Przedszkolu w Turawie (2019)	27 958,27 Kwota pozyskanego dofinansowania z WFOŚiGW w Opolu 13 900,00
Wymiana grzejników, montaż termostatów oraz nowego bojlera w Publicznym Przedszkolu w Turawie (2019)	14 963,12
Modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotła węglowego na kocioł opalany pelletem w Oddziale Przedszkolnym w Zakrzowie Turawskim (2019)	33 624,04 Kwota pozyskanego dofinansowania z WFOŚiGW w Opolu 16 800,00 zł
Wymiana zaworów grzejnikowych na termostatyczne w Oddziale Przedszkolnym w Zakrzowie Turawskim (2019)	3 190,86
Wymiana okien w Oddziale Przedszkolnym w Zakrzowie Turawskim (2019)	9 274,20
Wymiana okien w lokalach socjalnych w Bierdzanach przy ul. Szkolnej będących w posiadaniu Gminy Turawa (2019)	8 300,00
wykorzystanie OZE przez gminę	
Uruchomienie latarni z zasilaniem solarnym w m. Kotórz Mały oświetlenie pomostu i zakup lampy solarnej dla mieszkańców ul. Zielonej	10 620,00
Modernizacja, demontaż, montaż lampy solarnej w m. Węgry	2 100,00

Źródło danych:

Urząd Gminy Turawa Urząd Gminy Turawa

W 2018r. Spółka WiK Turawa przeprowadziła kompleksową modernizację energetyczną budynku – obecnej siedziby Spółki. Inwestycja obejmowała:

- kompleksową wymianę instalacji c.o. na nową zasilaną z nowego kotła na ekogroszek o mocy 26 kW spełniającego normy,
- docieplenie ścian zewnętrznych, docieplenie stropodachu,
- wymiana stolarki okiennej,
- wymiana stolarki drzwiowej,
- montaż instalacji klimatyzacyjnej.

Tabela Nr 2 Zadanie zrealizowane w 2018 r. przez WiK Turawa Sp.zo.o..

Zadanie	Wartość zł
Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku Spółki WiK Turawa - budynek użyteczności publicznej przy ul. Opolskiej 43 w Turawie, w tym termomodernizacja wraz z wymianą drzwi i okien, z przebudową systemu grzewczego oraz systemu klimatyzacji - <u>inwestycja WiK Turawa Sp. zo.o.</u> (2018)	575 405,25

Źródło danych:

WiK Turawa Sp.zo.o.

W 2019 roku Gmina Turawa złożyła wniosek o dofinansowanie zadania pn.: **Modernizacja energetyczna budynku szkoły w Osowcu przy ul. Fabrycznej** ramach Poddziałania 3.2.2 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych Aglomeracji Opolskiej RPO WO 2014-2020. Zadanie to zostało zakwalifikowane do projektów wybranych do dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020. Całkowita wartość projektu: 1 014 309,25 zł, wartość wnioskowanego dofinansowania: 862 162,86 zł.

Celem inwestycji będzie poprawa efektywności energetycznej budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Osowcu, obniżenie kosztów eksploatacyjnych oraz redukcja emisji szkodliwych substancji do środowiska.

Prace związane z przeprowadzeniem modernizacji energetycznej budynku szkoły będą obejmować między innymi: ocieplenie ścian zewnętrznych budynku na wszystkich kondygnacjach, ocieplenie stropu nad I piętrem i stropów jętkowych nad częścią użytkową i ogrzewaną poddasza, wymianę drzwi zewnętrznych prowadzących na taras oraz okien na poddaszu, wymianę oświetlenia wewnętrznego na nowe energooszczędne w technologii LED oraz montaż pompy ciepła powietrze-woda, wymianę części instalacji C.O., montaż grzejników konwektorowych z konwekcją wymuszoną i termostatami.

Tabela Nr 3 Zadanie, na które Gmina Turawa złożyła wniosek o dofinansowanie w 2019r.

Zadanie	Wartość zł
Modernizacja energetyczna budynku szkoły w Osowcu przy ul. Fabrycznej ramach Poddziałania 3.2.2 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych Aglomeracji Opolskiej RPO WO 2014-2020.	1 014 309,25 wnioskowane dofinansowanie ze środków zewnętrznych: 862 162,86

Źródło danych:

Materiały własne Urząd Gminy Turawa

W ramach działań dotyczących efektywności energetycznej Gmina Turawa zawarła **Porozumienie** z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu o współpracy w realizacji „Programu ograniczenia niskiej emisji w województwie opolskim dla osób fizycznych (PONE) przy udziale Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu”. Mając na względzie zakres współpracy Gmina Turawa na bieżąco informowała mieszkańców o możliwości indywidualnego dofinansowania w ramach w/w Programu.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu na terenie Gminy Turawa z w/w Programu dofinansowano 3 wnioski mieszkańców Gminy. Wyżej opisany Program w 2018r. został wygaszony i zastąpiony programem priorytetowym „Czyste Powietrze”.

Tabela Nr 4 Wykaz zadań w ramach PONE objętych dotacją/pożyczką z WFOŚiGW w Opolu na terenie Gminy Turawa w 2018 r. – wnioski mieszkańców Gminy Turawa

I.p.	Nazwa programu	Zakres rzeczowy	Koszt całkowity zł	Pożyczka zł	Sołectwo
1	EKO-PIEC	Kocioł na pellet 29 kW	25 126, 29	23 869,00	Turawa Marszałki
2	EKO-OZE	Pompa ciepła 8,9 kW	48 100,00	45 600,00	Zawada
3	EKO-OZE	Fotowoltaika 6,16 kWp	25 379,45	24 110,00	Turawa
Razem			98 605,74	93 579,00	-

Źródło danych:
WFOŚiGW w Opolu

„CZyste Powietrze”- program priorytetowy WFOŚiGW

W 2018r. został uruchomiony Program „Czyste Powietrze” - skierowany do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych, lub wydzielonego w budynku jednorodzinny lokal mieszkalny, albo osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinny. Dotacje i pożyczki są udzielane za pośrednictwem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu (WFOŚiGW).

Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią.

Program przewiduje dofinansowania m.in. na:

- wymianę starych źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwa stałe) oraz zakup i montaż nowych źródeł ciepła, spełniających wymagania programu,
- docieplenie przegród budynku,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,

- instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej),
- montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła.

Formy dofinansowania:

- dotacja
- pożyczka.

Zgodnie z informacją przesłaną przez WFOŚiGW w Opolu wynika, że w 2018r. z terenu Gminy Turawa do Funduszu wpłynęły 22 wnioski od osób fizycznych o dofinansowanie w ramach Programu „Czyste Powietrze”, w tym na kwotę **333 475,56 zł – dotacje** i **215 156,66zł – pożyczki**. Ilość wniosków za 2019r., które wpłynęły do Funduszu będzie pozyskana na etapie opracowywania sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Powietrza.

Dodatkowo w lipcu 2019r. Gmina Turawa zawarła Porozumienie z WFOŚiGW w Opolu o współpracy przy realizacji Programu priorytetowego „Czyste Powietrze”.

W ramach współpracy Gmina Turawa podejmuje działania informacyjno-doradcze, poprzez udzielanie konsultacji zainteresowanym mieszkańcom oraz pomoc przy obsłudze Portalu Beneficjenta WFOŚiGW w Opolu - *Wnioski o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”*. Ponadto mieszkańcy Gminy Turawa mogą skorzystać z możliwości złożenia wniosku bezpośrednio w siedzibie Urzędu Gminy Turawa – wnioski następnie są kierowane w celu rozpatrzenia do WFOŚiGW w Opolu.

1.2 Działania w zakresie modernizacji układu komunikacyjnego realizowane jako zadania własne gminy:

1. systematyczna rozbudowa i modernizacja dróg gminnych wewnętrznych,
2. systematyczna dbałość o stan techniczny dróg gminnych wewnętrznych,
3. tworzenie i promocja ścieżek rowerowych.

Wpływ na wielkość emisji z transportu powierzchniowego mają stan jezdni, konstrukcja i stan techniczny pojazdów, rodzaj spalanego paliwa, płynność ruchu.

Bieżące remonty i modernizacje dróg gminnych, które mają wpływ na zanieczyszczenia z komunikacji samochodowej przedstawia tabela poniżej:

Tabela Nr 5 Bieżące inwestycje w zakresie dróg gminnych w latach 2018-2019

Zadanie	Wartość zł
2018	
Turystyczno-rekreacyjne zagospodarowanie terenu wokół J. Średniego w Turawie (450 m)	756 846,63
Modernizacja ul. Pływackiej J. Duże, Etap I w Turawie (530 m)	181 781,75
Modernizacja ul. Leśnej w Kadłubie Turawskim (450 m)	325 067,47
Asfaltowanie ul. Ogrodowej w Kotorzu Małym Cz.I (210 m)	228 289,93
Modernizacja ul. Kościelnej w Zakrzowie Turawskim (220 m)	169 283,81
2019	
Przebudowa ul. Pogodnej w Węgrach (210 m)	191 104,12
Przebudowa ul. Nowej i Planetorza w Turawie (449 m)	394 256,66
Zagospodarowanie, parking Bike & Ride w Turawie 1540,0 m ²	467 640,39 środku z Europejskiego Funduszu Rozwoju do 75% wartości
Przebudowa ul. Kolanowskiej w Zawadzie (208 m)	177 394,33
Przebudowa ul. Polnej w Kotorzu Wielkim (230 m)	197 672,21

Źródło danych:

Materiały własne Referat Budownictwa Urząd Gminy Turawa

1.3 Niska emisja

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Turawa kształtowana jest przez emisję pyłów i gazów, których źródłem są: emisja niska, komunikacja samochodowa, procesy energetyczne i przemysłowe, emisja niezorganizowana.

Niska emisja (w tym pył zawieszony PM10) może zostać ograniczona poprzez odpowiednią termomodernizację budynków i kotłowni oraz korzystanie z ekologicznych i odnawialnych źródeł energii. W opisywanym okresie wykonane były działania termomodernizacyjne w istniejących obiektach prywatnych przez inwestorów prywatnych. Działania te w bieżącej i dalszej perspektywie pozwolą na ograniczenie niskiej emisji.

Gmina Turawa nie posiada informacji o wykonanych inwestycjach termomodernizacyjnych przez właścicieli prywatnych posesji. W świetle obowiązujących przepisów osoby fizyczne nie mają obowiązku zgłaszania do organu gminy faktu wykonania tego typu inwestycji.

Aktualnie gospodarka niskoemisyjna jest priorytetowym działaniem w kierunku realizacji celów klimatycznych. W ramach tego kierunku **opracowany został Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) dla Gminy Turawa**, przyjęty *Uchwałą Nr XVIII/206/2016 Rady Gminy Turawa z dnia 19 sierpnia 2016r. w sprawie przyjęcia do wdrożenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Turawa na lata 2015-2020.*

W związku z koniecznością aktualizacji zadań w PGN, w dniu 23 czerwca 2017r. Rada Gminy Turawa przyjęła aktualizację w/w dokumentu *Uchwałą Nr XXVII/159/17 w sprawie przyjęcia do wdrożenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Turawa na lata 2015-2020.*

W 2019r. wystąpiła konieczność drugiej aktualizacji PGN, która została przyjęta przez Radę Gminy Turawa *Uchwałą Nr VII/29/19 Rady Gminy Turawa z 17 maja 2019r.*

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Turawa” - jest dokumentem strategicznym, obejmującym swoim zakresem teren całej Gminy Turawa, zawiera konkretne postanowienia Gminy Turawa w dążeniu do zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania źródeł energii, jak również redukcji emisji gazów cieplarnianych.

W ramach *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej*, Gmina Turawa zaplanowała szereg działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych: krótkoterminowych tj. w okresie do 3 lat i średnioterminowych, tj. powyżej 3 lat. Przedmiotowe działania będą realizowane przez Gminę Turawa w zależności od potrzeb, posiadanych środków własnych oraz w zależności od uruchomienia zewnętrznych programów finansowych umożliwiających pozyskanie wsparcia finansowego (np. dotacje).

Zadania zaplanowane do realizacji w kilku kolejnych latach (zadania wieloletnie), których realizatorem będzie Gmina Turawa, zostały objęte Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Turawa.

Zadania określone, jako bieżące jednoroczne – realizowane będą w danym roku budżetowym w harmonogramie działań w zależności od posiadanych środków finansowych własnych w danym roku budżetowym bądź dostępności funduszy zewnętrznych obejmujących tego typu zadania.

Zadania określone, jako bieżące (jednoroczne i wieloletnie) – realizowane będą w ramach wydatków bieżących w zależności od posiadanych środków finansowych własnych bądź dostępności funduszy zewnętrznych obejmujących tego typu zadania.

Planowane działania zostały przyporządkowane do poszczególnych sektorów i podmiotów. Przedsięwzięcia zaplanowane przez inne podmioty pozostają w gestii ich realizatorów.

Najważniejsze zaplanowane działania, które wpisują się w realizację PGN:

- 1) Budowa ścieżki rowerowej w ramach Aglomeracji Opolskiej – zadanie obejmuje budowę ścieżki rowerowej na obszarze Gminy Turawa, co spowoduje odciążenie ulic od emisyjnych pojazdów transportowych, tym samym przyczyni się do redukcji zanieczyszczeń,
- 2) Turystyczno-rekreacyjne zagospodarowanie terenu wokół Jeziora Średniego w Turawie – etap III,
- 3) Przebudowa budynku Urzędu Gminy Turawa – poprawa efektywności energetycznej obiektu,
- 4) Budowa przyszkolnej hali sportowej przy Publicznej Szkole Podstawowej w Turawie – wykonanie w obowiązujących normach efektywności energetycznej,
- 5) Montaż instalacji fotowoltaicznych w obiektach oświatowych,
- 6) Modernizacje obiektów użyteczności publicznej w zakresie efektywności energetycznej,
- 7) Modernizacje dróg gminnych – zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych,
- 8) Transport niskoemisyjny – zakup pojazdów niskoemisyjnych, w tym dla jednostek OSP.

W przypadku uruchomienia wsparcia finansowego PGN służy do ubiegania się przez Gminę Turawa o dofinansowanie inwestycji w zakresie gospodarki niskoemisyjnej tj. poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia emisji CO₂, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, poprawy jakości powietrza w obrębie mieszkalnictwa, obiektów użyteczności publicznej i działalności gospodarczej.

Współpraca z WFOŚiGW w Opolu w zakresie niskiej emisji

W ramach ograniczenia niskiej emisji Gmina Turawa zadeklarowała uczestnictwo w Programie WFOŚiGW w Opolu pn. *„Program ograniczenia niskiej emisji w województwie opolskim dla osób fizycznych przy udziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu”*.

Na bieżąco Gmina Turawa informowała mieszkańców o możliwości indywidualnego dofinansowania w ramach w/w Programu.

Program obejmował: Program EKO-PIEC, EKO-TERM, EKO-DOM i Program OZE.

Program umożliwiał mieszkańcom zaciągnięcie pożyczki z jej umorzeniem w wysokości 30% wartości pożyczki.

W lipcu 2019r. Gmina Turawa zawarła Porozumienie z WFOŚiGW w Opolu o współpracy przy realizacji Programu priorytetowego WFOŚiGW „Czyste Powietrze”.

W ramach współpracy Gmina Turawa podejmuje działania informacyjno-doradcze, w poprzez udzielanie konsultacji zainteresowanym mieszkańcom oraz pomoc przy obsłudze Portalu Beneficjenta WFOŚiGW w Opolu - Wnioski o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”.

1.4 Pozostałe działania:

1. kontrola gospodarstw domowych w zakresie zorganizowanego przekazywania odpadów komunalnych oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów,
2. uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowywanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony przed zanieczyszczeniem,
3. uwzględnianie ograniczenia emisji pyłów na etapie wydawania i opiniowania pozwoleń – decyzje środowiskowe.

1.5 Państwowy Monitoring Środowiska

Zgodnie z art. 88 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska oceny jakości *powietrza* i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) realizowany jest przez **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu**, który monitoruje stan jakości powietrza w województwie opolskim.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu na podstawie pomiarów lub innych metod oceny. Oceny jakości *powietrza* dokonuje się w strefach. Obszar strefy opolskiej obejmuje teren województwa opolskiego z wyłączeniem stolicy województwa (miasta Opola) stanowiącego strefę miasto Opole. Administracyjnie strefa opolska podzielona jest na 11 powiatów i 71 gmin.

Pomiary zanieczyszczeń powietrza są dostępne na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu: www.opole.pios.gov.pl – Jakość powietrza atmosferycznego. Pomiary obejmują m.in.: CO, No_x, SO₂, O₃, PM10, PM2,5.

Komunikaty i ostrzeżenia o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, benzenu i benzo(a)pirenu udostępniane są przez WIOŚ

Opole w zakładce: *Jakość powietrza atmosferycznego/Komunikaty*, natomiast System monitoringu jakości powietrza znajduje się w zakładce *Jakość powietrza atmosferycznego/Bieżące wyniki pomiarów*.

Ze względu na stwierdzone przekroczenia poziomu pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu w powietrzu w strefie opolskiej, w 2018 r. został opracowany „Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)piranu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM_{2,5}, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej” – przyjęty przez Sejmik Województwa Opolskiego w dniu 30.01.2018r. Uchwałą Nr XXXVII/403/2018. W ramach tego dokumentu Gmina Turawa składa do Marszałka Województwa Opolskiego coroczne sprawozdania obejmujące informacje o ograniczeniu emisji powierzchniowej, emisji liniowej oraz emisji punktowej.

2. Gospodarka wodno-ściekowa

2.1 Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Turawa realizuje Spółka Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp.z o. o. z siedzibą w Turawie Małym ul. Opolska 43, 46-045 Turawa.

Spółka Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o.o. została powołana przez Gminę Turawa w celu efektywnego wykonywania zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem obszaru obrzeży Jezior Turawskich oraz miejscowości wcześniej nieskanalizowanych. Przedsiębiorstwo Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp.z o. o. jest operatorem sieci wodno-kanalizacyjnej i eksploatatorem gminnej oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym.

Spółka WiK Turawa Sp. zo.o. prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Działalność inwestycyjna i eksploatacyjna przedsiębiorstwa WiK Turawa Sp. z o. o określona jest w *Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych Gminy Turawa na lata 2018 -2021 przyjętym Uchwałą Nr XXIX/168/17 Rady Gminy Turawa z dnia 06.10.2017r.*

We wcześniejszych latach Spółka WiK Turawa Sp. z o. o w ramach projektu pn. „Poprawa gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Turawa-Trias Opolski” zrealizowała priorytetowe zadanie obejmujące wykonanie kanalizacji sanitarnej na terenach

wcześniej nieskanalizowanych, w tym obrzeżach Jezior Turawskich. Projekt był dofinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach PO Infrastruktura i Środowisko, Priorytet I, Działanie 1.1. na realizację.

Aktualnie skanalizowana jest cała Gmina Turawa.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez WiK Turawa Sp. z o. o na terenie Gminy Turawa stan zwodociągowania i skanalizowania jest następujący - stan na grudzień 2019r.:

Tabela Nr 6 Stan zwodociągowania i skanalizowania Gminy Turawa (stan na grudzień 2019r.)

lp	Długość sieci wodociągowej [km]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]
1	136,533	194,657

Źródło: WiK Turawa Sp. z o. o

2.2 Najważniejsze przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne WiK Turawa Sp.zo.o. w latach 2018-2019 wynikające z *Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych*

Na potrzeby niniejszego Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska Spółka WiK Turawa Sp.zo.o. przygotowała Wykaz najważniejszych zrealizowanych przedsięwzięć:

Tabela Nr 7 Najważniejsze przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne WiK Turawa Sp.zo.o. w latach 2018-2019

Lp.	Nazwa inwestycji	Wartość zł netto
Sieć wodociągowa		
1	Budowa sieci wodociągowej z Rzędowa do Ośrodka Szkoleniowego Strażak, długość sieci – 700,55 m	194 043,03
2	Rozbudowa sieci wodociągowej ul. Jodłowa w Turawie Marszałkach, długość sieci – 127 m	22 168,00
3	Rozbudowa sieci wodociągowej ul. Zielona w Kotorzu Małym, długość sieci – 44,3 m	8 062,25
4	Kontynuacja budowy magistralnej sieci wodociągowej Rzędów – Stacja Wodociągowa Turawa Marszałki. Dla etapu rozpoczynającego się w Rzędowie przy ul. Letniskowej a kończącego się na wysokości ul. pływakkiej zawarta została umowę z wykonawcą robót, termin wykonania – 10.04.2020r.	-
5	Wymian nawiertak na przyłączach wody – 33 szt	
6	Wymiana instalacji elektrycznej wraz z oświetleniem SUW Marszałki	4 800,00
7	Wymiana zaworu bezpieczeństwa ujęcie wody Turawik	4 078,00
Sieć kanalizacyjna		
1	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej ul. Zielona w Kotorzu Małym – długość sieci 45,4 m	3 674,25
2	Uzbrajanie przyłączy kanalizacyjnych w pompy ze sterowaniem (43 szt)	166 190,00
3	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Trzęsinie, ul. Srebrna – zlecono opracowanie dokumentacji projektowej	-
4	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej do Jeziora Srebrnego – opracowano dokumentację projektową, przeprowadzono	-

	postępowanie przetargowe i zawarto umowę z Wykonawcą robót, termin wykonania 20.04.2020r.	
5	Wymiana pomp w przepompowniach przydomowych	31 400,00
6	Modernizacja przyłącza kanalizacyjnego w Kotorzu Małym ul. Ogrodowa	5 672,90

Źródło: WiK Turawa Sp. z o. o

Tabela Nr 8 Pozostałe przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne WiK Turawa Sp.zo.o. wykonane w latach 2018-2019

Lp.	Nazwa inwestycji	Wartość zł netto
Sieć wodociągowa		
1	Przejęcie na majątek WiK Turawa sieci wodociągowych zrealizowanych przez prywatnych inwestorów	19 364,07
2	Przebudowa spustu wody z filtrów SUW Kadłub Turawski	3 800,00
3	Wymiana hydrantów – 61 sztuk oraz zasuw hydrantowych – 23 sztuki	-
4	Wymian zasuw sieciowych – 18 sztuk	-
5	Montaż nawiertak na włączeniach do sieci wodociągowej – 51 sztuk	-
6	Wykonanie spięcia sieci wodociągowej w rejonie jeziora Średniego z siecią wodociągową z Gminy Chrzastowice	3 112,00
7	Zabudowa studni płucnej przy Promenadzie na północnym brzegu Jeziora Turawskiego	3 074,52
Sieć kanalizacyjna		
1	Przejęcie na majątek WiK Turawa sieci kanalizacyjnych zrealizowanych przez prywatnych inwestorów	
2	Wymiana 2 pomp w przepompowni sieciowej PT-3 w Turawie	16 512,99
3	Wymiana 2 stóp pompowych oraz usztywnienie przewodnic do pomp w przepompowni sieciowej PT-3 w Turawie	5 175,00
4	Wymiana orurowania w przepompowni PZ-1 w Zawadzie	6 200,00
Oczyszczalnia ścieków		
1	Wymiana barierki na nierdzewne przy piaskowniku i kracie	10 500,00
2	Wymiana konstrukcji nośnej mieszadła w zbiorniku wyrównawczym	6 200,00
3	Usprawnienie systemu napowietrzania w reaktorach	23 740,00
4	Wymiana przepływomierza zaliczającego ilość ścieków oczyszczonych	5 420,00
5	Opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy stacji zlewczej	4 000,00
6	Remont prasy osadu	17 350,00
7	Remont dmuchawy	5 775,80
8	Wymiana zaworów kulowych na reaktorach	7 750,00
9	Wymiana krat pomostowych	2 295,00

Źródło: WiK Turawa Sp. z o. o

2.3 Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych został opracowany przez Ministra Środowiska w celu realizacji zadań w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych. W chwili obecnej KPOŚK jest prowadzony przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

W ramach KPOŚK Gmina Turawa wchodzi w skład aglomeracji pn. Aglomeracja Turawa (PLOP 014), która pierwotnie została wyznaczona wraz z Gminą Łubniany (miejscowości: Dąbrówka Łubniańska, Grabie, Jełowa, Kobylno, Kolanowice, Łubniany, Masów) oraz Gminą Chrzęstowice (miejscowość Niwki) Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego Nr 0151/P/12/05 z dnia 20 lipca 2005 r.

W 2014 roku nastąpiła zmiana granic i obszaru Aglomeracja Turawa, z której wyłączono miejscowości Niwki (Gmina Chrzęstowice) i miejscowości Dąbrówka Łubniańska, Grabie i Kobylno (Gmina Łubniany). Przedmiotowa zmiana nastąpiła na wniosek Gminy Łubniany i Gminy Chrzęstowice, a podyktowana była niedotrzymaniem wymaganych wskaźników przez wymienione Gminy.

W dniu 19 grudnia 2014r. Sejmik Województwa Opolskiego podjął *Uchwałę Nr II/27/2014 w sprawie wyznaczenia aglomeracji „Turawa” na obszarze gmin: Turawa, Łubniany i likwidacji dotychczasowej aglomeracji „Turawa”.*

W ramach realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wykonywany był Projekt *„Poprawa gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Turawa-Trias Opolski”.*

Skanalizowanie Gminy Turawa w całości jest wypełnieniem przez Gminę Turawa zadań ujętych w KPOŚK.

Zgodnie z art. 89 ust. 1 Ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne Gmina Turawa corocznie składa Sprawozdania z realizacji KPOŚK do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie RZGW w Gliwicach.

2.4 Oczyszczania ścieków

Aktualnie na terenie gminy Turawa eksploatowany jest jeden system zbiorowego odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków w Kotorzu Małym. Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Istniejąca oczyszczalnia ścieków to oczyszczalnia typu BIOGRADEX wybudowana została w latach 1997-1999.

Oczyszczalnia posiada aktualne pozwolenie wodnoprawne wydane przez Dyrektora Zarządu Zlewni w Opolu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie nr GL-ZUZ-3-

421-4-2018-BS z 12.06.2018 r., ważne do 31 maja 2028 r. na odprowadzenie do rzeki Mała Panew odcieku w ilości $Q_{\text{śrd}} = 2\,780,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

Eksploatatorem oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym jest WiK Turawa Sp. zo.o..

2.5. Zaopatrzenia w wodę

Gmina Turawa zaopatrywana jest w wodę w systemie zbiorowego zaopatrzenia. Eksploatacją sieci wodociągowej zajmuje się WiK Turawa Sp. zo.o. z siedzibą ul. 1 Maja 5, 46-045 Kotorz Mały. Przedsiębiorstwo zajmuje się min. wydobyciem i rozprowadzaniem wody. Parametry wody pitnej systematycznie poddawane są bieżącym badaniom pod względem przydatności spożycia.

W skład gminnej sieci wodociągowej wchodzi:

1. Wodociąg grupowy „Kadłub Turawski”,
2. Wodociąg grupowy „Turawa-Marszałki”,
3. Wodociąg lokalny „Turawa-Jezioro Turawskie - TURAWIK.

3. Gospodarowanie wodami

3.1 Działania w zakresie likwidacji źródeł zanieczyszczeń i ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Gospodarowanie wodami - zadanie realizowane w oparciu o zadania własne wynikające z m.in. Ustawy Prawo wodne. W ramach przedmiotowych zadań Gmina Turawa prowadzi między innymi następujące działania:

1. **ochrona jakości wód powierzchniowych należących do Gminy Turawa** poprzez kontynuację rewitalizacji Jeziora Średniego w Turawie – stały monitoring i współpraca z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu oraz Uniwersytetem im. A. Mickiewicza w Poznaniu;
2. **zachowanie bioróżnorodności ekosystemu Jeziora Średniego** – Gmina Turawa zrealizowała projekt pn.: „*Zachowanie bioróżnorodności ekosystemu wodnego Jeziora Średniego poprzez ograniczenie nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego - zabieg koszenia makrofitów*”. Zadanie objęte było dofinansowaniem z WFOŚiGW w Opolu. Środowiskowym celem tych działań jest przywrócenie równowagi biologicznej środowiska przyrodniczego zbiornika i bioróżnorodności bez ingerencji w ekosystem wodny – przeprowadzenie zabiegów koszenia wywłócznika kłosowego;

3. **ochrona wód Jeziora Średniego w Turawie poprzez ograniczenie nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego** zabieg koszenia makrofitów - w celu kontynuacji przeprowadzania zabiegów koszenia wywłócznika kłosowego w 2019r. Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie z WFOŚiGW w Opolu na projekt pn.: „*Ochrona wód Jeziora Średniego w Turawie poprzez ograniczenie nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego - zabieg koszenia makrofitów*”;
4. **zlecenie Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu wykonywania badań jakości wody** pod kątem przydatności wody do kąpielii jeziora Średniego w Turawie. Jakość wody Jeziora Średniego w Turawie podlega również kontroli przez służby Państwowego Inspektora Sanitarnego w Opolu. W trakcie sezonu turystycznego w 2018r. i 2019r. jakość wody odpowiadała wymaganiom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wód w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. nr 86, poz. 478) i była przydatna do kąpielii. Ocenę bieżącej jakości wody wydawał Państwowy Inspektor Sanitarny w Opolu na podstawie badań wody wykonywanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opolu.
5. **monitorowanie i identyfikowanie potencjalnych źródeł zanieczyszczeń, w tym w obrębie Jezior Turawskich** w tym stały i bieżący monitoring w zakresie czystości i porządku.

Ze względu na ochronę Jezior Turawskich przeprowadzane są kontrole nieruchomości zlokalizowanych na obrzeżach jezior tj. Jeziora Dużego, Jeziora Średniego, Jeziora Małego w zakresie utrzymania czystości i porządku. Charakter kontroli: w terenie w trakcie sezonu turystycznego w asyście Policji oraz pisemne wezwania do doręczenia dowodów potwierdzających zawarcie umowy z WiK Turawa Sp. zo.o. na odbiór ścieków oraz z przedsiębiorstwem wywozowym na odbiór odpadów stałych. Kontrolami w zakresie wywiązywania się z ustawowych obowiązków dotyczących czystości i porządku objęci są również mieszkańcy Gminy Turawa.

6. **Monitorowanie Jezior Turawskich w zakresie utrzymania czystości i porządku**
 - na bieżąco monitorowane są tereny obrzeży Jezior Turawskich,
 - na bieżąco porządkowane są gminne tereny przy Jeziorze Średnim, Jeziorze Małym, Jeziorze Dużym,
 - w celu utrzymania czystości i porządku na terenach rekreacyjnych Gmina Turawa posiada podpisaną umowę z przedsiębiorstwem wywozowym, które

systematycznie odbiera odpady komunalne z tych terenów,

- na bieżąco sprzątane są plaże, teren przy kąpielisku nad Jeziorem Średnim, ścieżka turystyczna, drogi i deptaki oraz toaleta gminna przez pracowników w ramach umów z Urzędem Pracy;

7. działania w sprawie podjęcia przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (wcześniej RZGW we Wrocławiu) skutecznych działań na rzecz ochrony i rewitalizacji oraz utrzymania odpowiedniego poziomu piętrzenia wody Jeziora Dużego w Turawie.

W pozwoleniu wodnoprawnym wydanym przez Marszałka Województwa Opolskiego na rzecz RZGW we Wrocławiu – obecnie PGW Wody Polskie na najbliższe 20 lat przyjęte zostały zapisy uwzględniające rzędne piętrzenia wody, które satysfakcjonują wszystkie strony zainteresowane użytkowaniem zbiornika, w tym Gminę Turawa która zabiegała o odpowiednie piętrzenie wody w sezonie turystycznym.

W pozwoleniu wodnoprawnym określającym dla Zbiornika Turawa gospodarowanie wodą wskazane są następujące rzędne piętrzenia wody, tj.: *„w okresie od kwietnia do drugiej dekady sierpnia, w normalnych warunkach użytkowania zbiornika, należy dążyć do utrzymania piętrzenia na poziomie 175,00 m n.p.m. (dopuszczalne są wahania poziomu wody ± 30 cm)”. Piętrzenie wody przy zachowaniu pojemności zbiornika ok. 68-69 mln m³ pozwoli zachować wielofunkcyjność zbiornika.*

Działania Gminy Turawa ukierunkowane są na bieżące reagowanie i zgłaszanie zarządy Zbiornika Turawa t.j. ewentualnych odstępstw od utrzymywania odpowiedniego poziomu wody w trakcie sezonu turystycznego. Odpowiednie piętrzenie wody przez PGW Wody Polskie w trakcie sezonu turystycznego jest bardzo ważne ze względu na zachowanie funkcji rekreacyjnej zbiornika.

W dniu kwietniu 2019r. w siedzibie Urzędu Gminy w Turawie odbyło się spotkanie konsorcjum złożone z przedstawicieli Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Uniwersytetu Opolskiego, Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Falentach i ART Strefa – Witold Skorulski, które zaprezentowało projekt badawczy pn. *„Innowacyjna metoda poprawy jakości wody w wielofunkcyjnych zbiornikach retencyjnych”*.

Celem projektu jest opracowanie i przygotowanie do wdrożenia nowoczesnej, kompleksowej technologii ochrony i rewitalizacji wody w śródlądowych zbiornikach wodnych. Do celów realizacji projektu wybrano zbiornik Turawa. Projekt ten ma na celu opracowanie metody, która pozwoli na poprawę jakości wody doływającej ze zlewni do zbiornika, a następnie wprowadzenie oczyszczonej wody do jego warstw wierzchnich. Ważne w tym projekcie jest to, że proces filtracji wody będzie zachodził w trybie ciągłym bez jakiegokolwiek szkodliwości dla ekosystemu i bez zakłóceń dla okresów lęgowych.

Konsorcjum to będzie prowadziło na zbiorniku szeroki zakres badań w okresie 36 miesięcy. Projekt jest współfinansowany w ramach konkursu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Środowisko naturalne, rolnictwo i leśnictwo – BIOSTRATEG”. W trakcie realizacji projektu stworzona zostanie baza naukowa i technologiczna do przygotowania i wdrażania uniwersalnego systemu oczyszczania wód jeziornych, rekultywowania brzegów i blokowania związków biogenych w zlewniach zbiorników wodnych. Metoda ma zostać opracowana w taki sposób, aby istniała możliwość jej wdrażania po modyfikacjach związanych z charakterem lokalnych zanieczyszczeń występujących na zbiornikach wodnych Polski i Europy. **Biorąc pod uwagę stan wód Jeziora Turawskiego Gmina Turawa wyraziła poparcie dla projektu mając nadzieję, iż wyniki projektu przyczynią się do poprawy jakości ekosystemu wodnego zbiornika.**

Z informacji przekazanych na potrzeby Gminy Turawa przez Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu wynika, iż od maja 2019r. trwają badania terenowe jakości wody w zlewni zbiornika (rzeka Mała Panew, Libawa). Badania dotyczą w szczególności: parametrów fizyko-chemicznych, metali ciężkich w wodzie i osadach dennych oraz stanu ekologicznego, w tym również prowadzone są badania mikrobiologiczne zbiornika.

8. corocznie organizowane są przez Wójta Gminy Turawa **narady przed sezonem turystycznym** z udziałem: służb Wód Polskich, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opolu, funkcjonariuszy Policji, przedstawicieli Remondis Opole Sp. z o. o., przedstawicieli WOPR oraz właścicieli ośrodków wypoczynkowych. Celem spotkań jest przede wszystkim **zapewnienie utrzymania ładu i porządku** nad wszystkimi zbiornikami wodnymi w Gminie Turawa;

9. współpraca z PZW Opole w zakresie uporządkowania gospodarki rybackiej na Jeziorze Średnim w Turawie.

W 2018r. nad Jeziorem Średnim w Turawie w ramach szerokiego programu rewitalizacji Jeziora Średniego w Turawie przy współpracy z Panem Prof. dr hab. Stanisławem Podsiadłowskim z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i Okręgiem Polskiego Związku Wędkarskiego w Opolu przeprowadzono kolejne zarybianie. Pod nadzorem PZW Opole do zbiornika wpuszczono szczupaka, który w naturalny sposób wspomaga utrzymanie równowagi ekologicznej ekosystemu wodnego Jeziora Średniego.

10. współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za ochronę wód.

3.2 Działania Gminy Turawa w zakresie poprawy urządzeń melioracyjnych w Gminie Turawa:

1. funkcjonowanie Gminnej Spółki Wodnej;
2. konserwacja urządzeń melioracyjnych na terenie Gminy Turawa przez Gminną Spółkę Wodną;
3. współpraca z odpowiednimi organami w zakresie ochrony przed powodzią i kontroli istniejących zabezpieczeń wodnych i rozpoznania potrzeb w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Zakres prac wykonanych w zakresie konserwacji urządzeń melioracyjnych:

Tabela Nr 9 Stan wykonanych prac w zakresie konserwacji urządzeń melioracyjnych w latach 2018-2019

2018	2019 (stan na grudzień 2019r.)
Prace konserwacyjne obejmowały ogółem 6,6 km rowów	Prace konserwacyjne obejmowały ogółem 4,1 km rowów
koszty [zł]	
Gminna Spółka Wodna 35 399,55 zł	Gminna Spółka Wodna 23 081,50 zł
Gmina Turawa 25 367,07 zł	Gmina Turawa 20 707,50 zł
RAZEM: 60 766,62 zł	RAZEM: 43 789,00 zł

Źródło danych:

1. Gminna Spółka Wodna
2. Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

3.3 Monitoring wód

Monitoring wód podziemnych i powierzchniowych prowadzony jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu. Ocena stanu wód w województwie opolskim dostępna jest na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu <http://www.opole.pios.gov.pl/>.

W ramach w/w monitoringu prowadzona jest przez WIOŚ Opole ocena jakości wód powierzchniowych, monitoring operacyjny wód podziemnych (wyniki badań wskaźników fizyczno-chemicznych w punktach pomiarowych monitoringu operacyjnego w 2018 roku w województwie opolskim są dostępne na stronie WIOŚ Opole).

4. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarkę odpadami komunalnymi reguluje Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W analizowanym okresie w województwie opolskim obowiązywał „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”, który został przyjęty przez Sejmik Województwa Opolskiego *Uchwałą Nr XXVII/306/2017 z dnia 28 marca 2017 r. Sejmiku Województwa Opolskiego*.

Zgodnie z zapisami PGO dla WO Gmina Turawa została przypisana do Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi (CRGOK) w Województwie Opolskim.

Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie Turawa funkcjonuje od 1 lipca 2013r. Zgodnie z nowym systemem Gmina pobiera opłaty od właścicieli nieruchomości i w zamian zapewnia świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

4.1. System gospodarowania odpadami komunalnymi

W celu realizacji obowiązków narzuconych przez ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada Gminy Turawa podjęła stosowne uchwały, *w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa*.

Zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa w analizowanych latach regulował **Regulamin** utrzymania czystości i porządku podjęty Uchwałą Rady Gminy Turawa nr XXIX/169/17 z dnia 6 października 2017r. Jednak ze względu na wymogi dostosowania regulaminu do zmian ustawowych w dniu 16 lipca 2019r. Rada Gminy Turawa przyjęła **Regulamin** utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa, który

uwzględnia w swojej treści zapisy w zakresie segregacji odpadów z papieru i tektury tzw. „niebieski pojemnik”.

Zapisy regulaminu utrzymania czystości i porządku zostały dostosowane do zmian, które wprowadziła nowelizacja Ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Regulamin określa m. in. wymagania właścicieli nieruchomości w zakresie utrzymania czystości i porządku z uwzględnieniem wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, w tym prowadzenie selektywnego zbierania następujących strumieni odpadów: papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła, opakowań wielomateriałowych, odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji, odpadów zielonych, przeterminowanych leków i chemikaliów, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów budowlanych i rozbiórkowych, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon.

W ramach systemu na terenie Gminy Turawa obowiązuje **metoda ustalenia opłaty** za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, **zależna od liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość**. Opłata stanowi iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki opłaty określonej w uchwale. Podstawą do ustalenia ilości mieszkańców danego gospodarstwa jest deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składana przez właścicieli nieruchomości.

Na stronie internetowej Gminy Turawa www.turawa.pl została utworzona specjalna zakładka pn. *Nowy System Gospodarki Odpadami*, na której umieszczane są na bieżąco wszelkie informacje dotyczące gospodarki odpadami w Gminie Turawa.

Na terenie Gminy Turawa usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych świadczy przedsiębiorca: REMONDIS Opole Sp. z o.o. Al. Przyjaźni 9, 45-573 Opole, wyłoniony w drodze przetargu, na zasadzie Prawa Zamówień Publicznych.

Miejscem zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych przez w/w podmiot jest: Regionalna Instalacja do Przetwarzania Odpadów Komunalnych tj. Zakład Komunalny Sp. z o. o z siedzibą w Opolu przy ul. Podmiejskiej 69 – instalacja wskazana w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”.

Zgodnie z w/w Planem Gmina Turawa została przyporządkowana do Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi (CRGOK).

4.2. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych

Selektywna zbiórka odpadów na terenie Gminy Turawa zorganizowana jest w oparciu o *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa*.

Tabela Nr 10 Selektywna zbiórka odpadów – stan aktualny

Frakcje odpadów	System zbierania	Częstotliwość
odpady komunalne niesegregowane (zmieszane)	pojemnik oznaczony kolorem czarnym	2 razy w miesiącu
papier i tektura, opakowania z papieru i tektury	pojemnik oznaczony kolorem żółtym	2 razy w miesiącu
zabudowa wielorodzinna	pojemnik oznaczony kolorem niebieskim	
tworzywa sztuczne, opakowania z tworzyw sztucznych, opakowania wielomateriałowe, tetra paki, opakowania z metali	pojemnik oznaczony kolorem żółtym	2 razy w miesiącu
szkło, opakowania ze szkła	pojemnik oznaczony kolorem zielonym	Co drugi miesiąc
odpady ulegające biodegradacji - kuchenne pochodzenia roślinnego i zielone	pojemnik oznaczony kolorem brązowym, przydomowe kompostowniki	W cyklu miesięcznym, z możliwością zwiększenia częstotliwości w okresie letnim
odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych	okresowa zbiórka przeprowadzana w formie tzw. „wystawki” lub na zasadzie donoszenia do kontenera mobilnego ustawionego w wyznaczonym punkcie danej miejscowości – tzw. PSZOK	Dwa razy w roku
- zużyte baterie i akumulatory - przeterminowane leki i chemikalia	wskazany przez Gminę Turawa PSZOK	Dwa razy w roku
odpady budowlane i rozbiórkowe – pochodzące z drobnych remontów i innych robót budowlanych wykonywanych we własnym zakresie	Mobilny PSZOK odpady dostarczane przez mieszkańców we własnym zakresie do wskazanego przez Gminę Turawa PSZOK	Dwa razy w roku
zużyte opony	zbiórka w trakcie „wystawki” lub w trakcie zbiórki odpadów niebezpiecznych	Dwa razy w roku

Źródło danych:

Materiały własne Urzędu Gminy Turawa Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

Częstotliwość odbioru opisanych wyżej frakcji odpadów z nieruchomości określona jest w harmonogramach, dostarczanych mieszkańcom oraz publikowanych na stronie internetowej Urzędu Gminy Turawa.

Główne źródła wytwarzania odpadów komunalnych to gospodarstwa domowe. Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami

przekazywane są przez uprawniony podmiot procesom odzysku lub unieszkodliwiania zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

4.3. Monitorowanie Jezior Turawskich w zakresie utrzymania czystości i porządku

W ramach bieżących zadań zapewniona jest obsługa sprzątania Jezior Turawskich.

Gmina Turawa posiada zawartą Umowę z firmą Remondis w przedmiocie utrzymania czystości i porządku nad Jeziorami Turawskimi: obsługa pojemników gminnych – (kosze o poj. 70l i pojemniki o poj. 120l dla turystów korzystających z terenów ogólnodostępnych).

Od 2016r. na terenach ogólnodostępnych nad Jeziorami Turawskimi funkcjonuje dodatkowo system do segregacji odpadów wytwarzanych przez turystów (pojemniki o poj. 120l na szkło, pojemniki o poj. 240 l na tworzywa sztuczne).

W sezonie turystycznym w miesiącach letnich dodatkowo zwiększana jest częstotliwość odbioru odpadów przez firmę wywozową. Gmina Turawa finansuje to zadanie ze środków budżetu gminy. W ramach utrzymania czystości i porządku na bieżąco sprzątane są: toaleta gminna, plaże, teren przy kąpielisku, ścieżka turystyczna, drogi i deptaki na obrzeżach Jezior Turawskich przez pracowników w ramach umów z Urzędem Pracy.

Odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości, które położone nad Jeziorami Turawskimi tj. Jeziorem Dużym, Jeziorem Średnim, Jeziorem Małym odbywa się w systemie pojemnikowym: pojemniki 120 l, 240 l dostarczonych przez przedsiębiorstwo wywozowe właścicielom domków letniskowych.

Przedsiębiorstwo wywozowe zapewnia odbiór wytworzonych odpadów na terenach rekreacyjnych na podstawie podpisanych umów z właścicielami działek letniskowych, dzierżawcami nieruchomości, właścicielami domków letniskowych, właścicielami ośrodków wypoczynkowych i punktów gastronomicznych.

W regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenach rekreacyjnych Jezior Turawskich dla budynków letniskowych i rekreacyjnych został określony rodzaj i minimalna pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów, w tym sposób segregacji odpadów (system workowy).

4.4. Odpady wielkogabarytowe

Ilość odpadów wielkogabarytowych zebranych w 2018r. przedstawiają *Sprawozdania Wójta z realizacji zadań gospodarowania odpadami komunalnymi oraz Roczna analiza stanu*

gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Turawa za 2018 rok, które dostępne są na stronie internetowej www.turawa.pl w Zakładce Ochrona Środowiska/ Nowy System Gospodarki Odpadami. Natomiast Ilość odpadów wielkogabarytowych zebranych w 2019 roku będzie zawarta w sprawozdaniu - sporządzonym w I kwartale 2020r. Tabela Nr 11 przedstawia dane za 2018r. oraz I półrocze 2019r.

Zbiórka tych odpadów od mieszkańców Gminy Turawa prowadzona jest w formie tzw. „wystawek” dwa razy w roku (zbiórka „u źródła” wiosenna i jesienna).

W ramach zbiórki odbierane były: meble, zużyty sprzęt AGD i RTV, opony samochodowe.

4.5. Odpady niebezpieczne

Do odpadów niebezpiecznych zaliczamy między innymi: oleje odpadowe, baterie i akumulatory, świetlówki, opakowania po farbach, rozpuszczalniki, smary, przeterminowane leki. Ilości zebranych odpadów niebezpiecznych na terenie Gminy Turawa w 2018r. przedstawiono w *Sprawozdaniach Wójta z realizacji zadań gospodarowania odpadami komunalnymi* oraz *Rocznej analizie*, dostępnych na stronie internetowej www.turawa.pl w Zakładce Ochrona Środowiska/ Nowy System Gospodarki Odpadami. Natomiast Ilość odpadów niebezpiecznych zebranych w 2019 roku będzie zawarta w sprawozdaniu sporządzonym w I kwartale 2020r. W Tabeli Nr 11 Raportu przedstawiono dane za 2018r i I półrocze 2019r.

Odpady niebezpieczne zbierane były w systemie selektywnym, poprzez mobilny PSZOK na zasadzie dowożenia odpadów przez mieszkańców do specjalnego mobilnego kontenera obsługiwanego przez firmę wywozową. Zbiórką objęte są odpady typu: baterie, przeterminowane lekarstwa, opakowania po farbach, olejach, środkach ochrony roślin itp. w tym zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

4.6. Odpady biodegradowalne

Odpady biodegradowalne – na terenie Gminy Turawa prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów biodegradowalnych poprzez system pojemnikowy (pojemniki brązowe) odbierane przez firmę wywozową oraz system przydomowych kompostowników. Mieszkańcy, którzy w swoim zakresie prowadzą przydomowe kompostowniki, wykorzystują kompost w przydomowych ogródkach, natomiast odpady odbierane w systemie pojemnikowym kierowane są do odzysku w RIPOK w Opolu – instalacja Kompostowni Pryzmowej.

4.7. Odpady budowlane

Na terenie Gminy Turawa w latach 2018-2019 prowadzono dla mieszkańców selekcję odpadów budowlanych z drobnych remontów, poprzez zorganizowany odbiór tych odpadów. Dane o ilościach odpadów budowlanych znajdują się w *Sprawozdaniu Wójta z realizacji zadań gospodarowania odpadami komunalnymi oraz Rocznej analizie* – dostępne na stronie internetowej www.turawa.pl w Zakładce Ochrona Środowiska/ Nowy System Gospodarki Odpadami) oraz w Tabeli nr 11 Raportu.

W systemie gospodarowania odpadami mieszkańcy mają możliwość w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przekazać odpady z drobnych remontów w trakcie zbiórki w systemie mobilnego PSZOK.

Podmioty gospodarcze, które wytwarzają odpady budowlane, będąc posiadaczami odpadów mają obowiązek przekazywać odpady budowlane zgodnie z przepisami podmiotowi uprawnionemu do ich odbioru, transportu i zagospodarowania.

4.8. PSZOK – w 2018r. Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, działanie 5.2 Poprawa gospodarki odpadami komunalnymi na **budowę Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych**, jego wyposażenie i uruchomienie.

Celem inwestycji jest stworzenie odpowiednich warunków dla mieszkańców Gminy Turawa w celu zapobiegania powstawaniu nadwyżki odpadów, jak również oddania i odebrania przedmiotów do punktu wymiany rzeczy używanych. Planowane przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia ilości odpadów komunalnych poddawanych procesom: ponownego użycia, recyklingu i odzysku, redukując w ten sposób ilość odpadów składowanych, ograniczając ich negatywne oddziaływanie na środowisko. **Całkowita wartość Projektu wynosi 790 210,86 zł. Dofinansowanie inwestycji wynosi 85% wartości, tj.: 671 679,18 zł.**

Zestawienie informacji o zebranych i zagospodarowanych odpadach z Gminy Turawa za 2018 r. i 2019r. (I półrocze) przedstawia Tabela Nr 11 niniejszego Raportu.

Tabela Nr 11 Zestawienie masy odpadów odebranych z terenów zamieszkałych z lat 2018-2019 (I półrocze)

I.p.	Rodzaj odpadów	Kod odpadu	2018	2019* I półrocze
1	Zmieszane odpady komunalne	20 03 01	2428,65	1086,82
2	Papier i tektura	20 01 01, 15 01 01	185,46	90,7
3	Szkło	20 01 02, 15 01 07	240,13	107,14
4	Tworzywa sztuczne	200139,150102	266,45	145,68
5	Opakowania wielomateriałowe	150105	-	-
6	Metal	15 01 04, 20 01 40	12,56	-
7	Odpady ulegające biodegradacji i zielone	20 01 08, 20 02 01	352,3	168,26
8	Meble i inne odpady wielkogabarytowe	20 03 07	179,46	78,26
9	Zużyte opony	16 01 03	-	-
10	Zużyte baterie i akumulatory	20 01 33, 20 01 34	-	-
11	Chemikalia i przeterminowane leki	20 01 13- 20 01 32	-	-
12	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	20 01 35, 20 01 36	0,3	0,84
13	Odpady budowlane i rozbiórkowe	17 01 01- 17 09 04, 20 03 99	159,28	43,82
14	Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	9,0	-
15	Odpady niebezpieczne	20 01 23*, 20 01 27*	0,745	0,48
16	Odpady nie wymienione w innych grupach	20 03 99	38,4	
	Razem		3 872,735	1 723,00

Źródło danych:

1. Sprawozdanie Wójta Gminy Turawa za 2018r. z realizacji zadań gospodarowania odpadami komunalnymi
2. Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Turawa za 2018 rok.
3. Opracowania własne za I półrocze 2019r. na podstawie sprawozdań podmiotu odbierającego odpady komunalne z terenów zamieszkałych Gminy Turawa

*ilość za cały rok 2019 będzie opracowana w rocznym sprawozdaniu oraz Rocznej analizie

4.9. Sprawozdawczość

Gmina Turawa sporządza corocznie sprawozdania w oparciu o art 9q znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Zgodnie z treścią powołanego wyżej przepisu, Wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany do sporządzania rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Sprawozdanie jest przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy. Sprawozdania są sporządzane zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie wzorów sprawozdań o odebranych i zebranych odpadach komunalnych, odebranych nieczystościach ciekłych oraz realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi* i w tej formie przekazane Marszałkowi Województwa Opolskiego oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Opolu.

W sprawozdaniach są wykorzystywane sprawozdania podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Turawa: Remondis Opole Sp. z o.o. Al. Przyjaźni 9, 45-573 Opole.

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania obliczany jest zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412)*.

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych oblicza się na podstawie *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167)*.

Sprawozdania Wójta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi są udostępniane do publicznej wiadomości na stronie internetowej www.turawa.pl. w Zakładce Ochrona Środowiska/Nowy System Gospodarki Odpadami. Dodatkowo na w/w stronie utworzona jest informacja pn. *Realizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, w której umieszczone są „*Informacje Wójta Gminy Turawa z zakresu*

gospodarowania odpadami komunalnymi”, w tym Analizy stanu gospodarki komunalnymi w Gminie Turawa.

Sprawozdania zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz Roczne Analizy Stanu Gospodarki Komunalnymi w Gminie Turawa są corocznie przedkładane Radzie Gminy Turawa i omawiane przez Wójta Gminy Turawa.

4.10. Azbest

Szczególną grupą odpadów niebezpiecznych są odpady zawierające azbest. Na podstawie wytycznych „Krajowego Programu Usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, w 2011r. Gmina Turawa **przeprowadziła inwentaryzację obiektów zawierającej azbest.**

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest została wprowadzona do Bazy Azbestowej i zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009r. w sprawie przedkładania marszałkowi informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska informacje o ilości i miejscach występowania azbestu są corocznie przekazywane do Bazy Azbestowej.

Aktualnie na terenie Gminy Turawa realizowany jest „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Turawa”, przyjęty Uchwałą Nr XXX/185/13 Rady Gminy Turawa z dnia 17 grudnia 2013r.

W ramach w/w Programu Gmina Turawa uczestniczy w projekcie usuwania azbestu poprzez wnioskowanie do WFOŚiGW w Opolu o dofinansowanie tego zadania dla zainteresowanych mieszkańców, którzy planują zlikwidować azbest ze swojej nieruchomości. Zasady przyznania dofinansowania określa *Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu.*

Zadanie usuwania azbestu objęte jest dotacją z WFOŚiGW w Opolu, która zgodnie z zasadami Funduszu w 2018r. stanowiła 85% kosztów całkowitych, a w 2019r. – 70% kosztów całkowitych .

W latach 2014-2019r. dzięki pozyskanej Dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu na terenie Gminy Turawa zostało usuniętych: **14 682,00 m² płyt azbestowych**, w przeliczeniu na masę odpadów stanowi: **200,532 ton.**

Usuwanie azbestu w Gminie Turawa w latach 2014-2019

Tabela Nr 12 Usuwanie azbestu w Gminie Turawa w latach 2014-2019

2014	2015	2016	2017	2018	2019
23 865,13 zł	28 852, 19 zł	24 749,99 zł	7 991,99 zł	10 917,22 zł	8 441,49
RAZEM					
Pozyskana dotacja z WFOŚiGW w Opolu	104 818,01 zł				
Koszty całkowite	125 443,43zł				

Źródło danych:

Materiały własne Urząd Gminy Turawa Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

Realizacja usuwania azbestu w poszczególnych latach przedstawia Tabela nr 13 Raportu.

Tabela Nr 13 Usuwanie azbestu w Gminie Turawa w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
powierzchnia w m ²	3 415,00	3 790,00	4 697,00	913,00	1 867,00	1 531,00
Masa w tonach	46,09	43,26	56,179	11,00	24,013	19,990
Ilość Wnioskodawców	25	41	26	13	20 + 3 obiekty gminne	15 + 1 obiekt gminny
Ilość obiektów/budynków szst	16	28	18	9	12	7
Ilość przyzm szst	11	16	14	6	11	9
Miejsce unieszkodliwienia	Składowisko firmy: Środowisko i Innowacje Sp.zo.o. z siedzibą w Dobrów 8, 28-142 Tuczępy	„Eko-Radomsko” z siedzibą w Radomsku ul. Narutowicza 5b, 97-500 Radomsko	WOD-BUD Sp. zo.o. z siedzibą w Kraśniku ul. Piłsudskiego 12/1, 23-200 Kraśnik	FCC Eko Radomsko ul. Narutowicza 5b, 97-500 Radomsko Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Płozów Gmina Radomsko	Składowisko firmy: Środowisko i Innowacje Sp.zo.o. z siedzibą w Dobrów 8, 28-142 Tuczępy	Składowisko firmy: Środowisko i Innowacje Sp.zo.o Składowisko Azbestu Dobrów 8 28-142 Tuczępy

Źródło danych:

Materiały własne Urząd Gminy Turawa Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

4.11. Prowadzenie monitoringu wpływu na środowisko zamkniętego składowiska odpadów w Bierdzanach.

Zamknięte składowisko odpadów w Bierdzanach

Stan formano-prawny składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we wsi Bierdzany

Na terenie gminy Turawa istnieje zamknięte składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we wsi Bierdzany, Gmina Turawa.

Właścicielem w/w składowiska jest: Gmina Turawa.

Zgodnie z decyzją nr OŚ.DLP.7647-83/06 Starostwa Powiatowego w Opolu składowisko zostało ostatecznie zamknięte w dniu 27.10.2006r.

Składowisko zostało zrehabilitowane w ramach projektu rekultywacji pn. „*Rekultywacja gminnego składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we wsi Bierdzany, Gm. Turawa*”.

Na składowisku **prowadzony jest monitoring oddziaływania na środowisko** zgodnie z wytycznymi *Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów* oraz *Decyzją Starosty Opolskiego nr OŚ.DLP.7647-83/06 z dnia 27.10.2006 r.*

W związku z tym, iż na podstawie dotychczasowych badań monitoringowych wynika, że składowisko nie oddziałuje na środowisko, Gmina Turawa w 2018 roku wystąpiła z wnioskiem do Marszałka Województwa Opolskiego o zmniejszenie częstotliwości wykonywania badań parametrów wskaźnikowych prowadzonych w ramach monitoringu składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Bierdzany.

W dniu 10 stycznia 2019r. Decyzją znak DOŚ-III.7241.2.8.2018.J.W Marszałek Województwa Opolskiego zmniejszył Gminie Turawa częstotliwość wykonywania badań.

W ramach monitoringu badane są następujące parametry:

1. poziom i skład wód podziemnych z piezometrów w zakresie: odczyn pH, przewodność elektrolityczna właściwa, ogólny węgiel organiczny (OWO), metale ciężkie (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr⁺⁶, Hg), suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA);
2. skład wód odciekowych ze zbiornika odcieków w zakresie: odczyn pH, przewodność elektrolityczna właściwa, ogólny węgiel organiczny (OWO), metale ciężkie (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr⁺⁶, Hg), suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA);

3. emisja i skład biogazu ze złoża odpadów - oznaczenie zawartości w biogazie: metanu (CH₄), dwutlenku węgla (CO₂), tlenu (O₂);
4. przebieg osiadania składowiska;
5. badanie wielkości opadu atmosferycznego.

Raport z przeprowadzonych badań opracowywany jest na zlecenie Urzędu Gminy Turawa przez podmiot posiadający akredytację w zakresie przeprowadzanych badań. Wyniki badań zgodnie zapisami *ustawy o odpadach*, przedkładane są Opolskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Tabela Nr 14 Stan formalno-prawny składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we wsi Bierdzany, Gmina Turawa

Lp.	Nazwa i adres składowiska	Termin zamknięcia składowiska	Termin zakończenia rekultywacji
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na którym były składowane odpady komunalne			
1.	składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we wsi Bierdzany, Gm. Turawa dz. 698/65 k. m. 4 obręb Bierdzany oraz część dz. nr 1043/43 i dz. 1050/68 k.m. 4 obręb Bierdzany	27.10.2006 r. Decyzją Starosty Opolskiego nr OŚ.DLP.7647-83/06	do 31.12.2011r.

Źródło danych:

Materiały własne Urząd Gminy Turawa Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

5. Ochrona gleb

5.1. Działania w zakresie ochrony gleb

- 1) ochrona gleb i powierzchni ziemi przed działaniami czynników zewnętrznych;
- 2) promocja rolnictwa ekologicznego;
- 3) udział i organizacja cyklu szkoleń dla rolników obejmujących zasady kodeksu dobrych praktyk rolniczych;
- 4) współpraca z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Łosiowie;
- 5) realizacja programów rolno-środowiskowych;
- 6) wspieranie rolnictwa ekologicznego i agroturystyki.

6. Ochrona zasobów przyrodniczych

6.1. Działania w zakresie zasobów przyrodniczych

- 1) kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej oraz polepszanie wiedzy o stanie środowiska przyrodniczego,
- 2) rewitalizacja istniejących terenów zieleni,
- 3) współpraca z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Opolu oraz Nadleśnictwem Turawa w zakresie wzmocnienia ochrony przyrody,
- 4) edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do ochrony przyrody,
- 5) działania w zakresie zachowania trwałości zadrzewień i lasów gminnych,
- 6) ochrona i uzupełnianie drzewostanu istniejących alei, szpalerów i innych form zieleni,
- 7) kształtowanie zieleni urządzonej na terenach przeznaczonych do rekreacji,
- 8) dbałość o stan zdrowotny i sanitarny lasów gminnych,
- 9) wydawane są materiały promocyjne podkreślające walory środowiska naturalnego Gminy, w tym obszarów prawnie chronionych – Jezioro Duże (obszar NATURA 2000) oraz Lasów Stobrawsko-Turawskich,
- 10) wydawane materiały promocyjne zawierające mapy z przebiegiem tras rowerowych i szlaków turystycznych gminy z uwzględnieniem promocji istniejących prawnie chronionych terenów charakteryzujących się różnorodnością biologiczną oraz terenów o wysokich walorach przyrodniczych.

Tabela nr 15 Najważniejsze działania w zakresie ochrony przyrody

I.p.	Zadanie	Wartość zł
1	Nasadzenia lasu na powierzchni leśnej lasu komunalnego Gminy Turawa zgodnie z Planem Urządzenia Lasu na lata 2013-2023, nasadzono 35 tys. sadzonek drzew (2018)	42 339,78
2	Nasadzenia w ramach projektu edukacyjnego w związku z Programem dotacyjnym WFOŚiGW w Opolu tytułem zadania pn.: „EKOKLASA POD CHMURKĄ”, nasadzono 30 szt. drzewek i krzewów w ogródku przyszkolnym PSP Osowiec (2018)	1 052,25
3	Nasadzenia z tytułu obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości, nasadzono 100 szt. dębu szypułkowego oraz 11 szt. platanu (2018)	Przekazane Gminie Turawa przez Starostwo Opolskie
4	Nasadzenia w ramach programu: NARODOWE SADZENIE LASU #sadziMY łącznie posadzono 600 szt. drzewek (2019)	Przekazane Gminie Turawa przez Nadleśnictwo Turawa
5	Utrzymanie zieleni, doposażenie sadu drzew owocowych w m. Węgry (2019)	4 100,00
6	Pielęgnacja terenów zieleni, nasadzenia roślin i drzew w m. Ligota Turawska (2019)	2 283,19

Źródło danych:

Materiały własne Urząd Gminy Turawa Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

7. Ochrona przed hałasem

Zadanie realizuje na bieżąco Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu.

Ocena stanu akustycznego środowiska na podstawie wyników pomiarów monitoringowych hałasu za rok 2018 w województwie opolskim dostępna jest na stronie internetowej WIOŚ w Opolu: www.opole.piso.gov.pl.

Ponadto na podstawie strategicznych map hałasu marszałek województwa opracowuje dla obszaru województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem.

W 2019r. województwie opolskim został opracowany i przyjęty „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa opolskiego” Uchwałą Nr VIII/76/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 18 czerwca 2019 r.

Działania w zakresie zadań ograniczających uciążliwości akustyczne (komunikacyjne, przemysłowe) realizowane są w ramach zadań własnych przez zarządców dróg: GDDKIA, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Dróg Powiatowych oraz PKP oraz przez podmioty gospodarcze, których działalność jest źródłem hałasu.

8. Edukacja ekologiczna

8.1. Działania w zakresie działań ekologicznych

1) **edukacja ekologiczna** – Gmina Turawa w latach 2018-2019 realizowała partnerski Projekt pn.: „Wspólna akcja segregacja– działania informacyjno-edukacyjne dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w gminach: Opole, Komprachcice i Turawa”. Projekt objęty jest dofinansowaniem w ramach Działania 5.2 Poprawa Gospodarowania Odpadami Komunalnymi RPO WO na lata 2014-2020.

W ramach projektu zrealizowane zostały:

- ekopikniki;
- pikniki ekologiczne w trakcie dożynek gminnych;
- akcje sprzątania świata;
- teatryki i przedstawienia dla dzieci szkolnych i przedszkolnych;
- oraz wiele innych działań informacyjnych i edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami.

Wartość dofinansowania dla Gminy Turawa: 120 079,50 zł, wkład własny 21 190,50 zł, natomiast wartość całkowita projektu wynosi: 141 270 zł brutto. Przedmiotem

projektu jest przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej związanej z gospodarką odpadami dla mieszkańców M. Opola, Gm. Turawa i Gm. Komprachcice Podstawowym celem w zakresie gospodarki odpadami, jest **zwiększenie udziału odpadów zebranych selektywnie** m.in. poprzez zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku poprzez odpowiednie narzędzia kampanii promocyjnych, zaniechanie praktyk nielegalnego składowania odpadów, zwiększenie stopnia odzyskiwania i przetwarzania surowców wtórnych, zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie możliwości efektywnego prowadzenia indywidualnej gospodarki odpadami.

Tabela Nr 16 Zadania zrealizowane w ramach Projektu „Wspólna akcja segregacja– działania informacyjno-edukacyjne dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w gminach: Opole, Komprachcice i Turawa”

lp	Nazwa Zadania	Opis
1	Ekopikniki (edycja 2018 i edycja 2019)	Impreza plenerowa adresowana do wszystkich mieszkańców Gminy Turawa jak i turystów odwiedzających jeziora Turawskie. Odbyły się dwa ekopikniki w dniach: 19 sierpnia 2018r. i 30 czerwca nad Jeziorem Średnim w Turawie. W trakcie ekopikników odbyło się wiele działań promujących gospodarkę odpadami, segregację odpadów, w tym: warsztaty recyklingowe, konkursy ekologiczne, stoiska edukacyjne, animacje dla dzieci i młodzieży.
2	Przedstawienia teatralne dla przedszkolaków i uczniów klas I-III	Spektakle odbywały się w szkołach podstawowych w klasach I-III oraz przedszkolach. Tematyka przedstawień związana była głównie z segregacją odpadów, recyklingiem oraz promocją pozytywnych postaw proekologicznych. W ramach przedstawień teatralnych uczniowie otrzymali owoce oraz książeczki edukacyjne i kredki jak również zestawy edukacyjnych pojemników do segregacji odpadów – finansowane w ramach projektu.
3	Akcja sprzątania świata (4 edycje)	W ramach Projektu odbyły się trzy (z czterech) edycje „Sprzątania Świata”. Uczestnicy akcji otrzymali niezbędne materiały w postaci: worków na odpady o odpowiedniej kolorystyce jak również rękawice ochronne. W ramach akcji Sprzątanie Świata dzięki wsparciu i aktywnej współpracy Polskiego Związku Wędkarskiego, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz Nadleśnictwa Turawa odbyły się imprezy towarzyszące: 1. zarybianie Jeziora Średniego w ramach biomanipulacji, 2. nasadzenia w ramach programu: NARODOWE SADZENIE LASU #sadziMY.
4	Kampania edukacyjna dla mieszkańców w zakresie zmiany systemu segregacji odpadów (wprowadzenie niebieskiego pojemnika)	W ramach projektu „Wspólna Akcja Segregacja” zorganizowana została końcem roku 2019 kampania informująca mieszkańców Gminy Turawa o zmianie systemu segregacji odpadów. Wszyscy mieszkańcy gminy otrzymali ulotki informacyjno - edukacyjne o rozszerzonej segregacji odpadów.
5	Pikniki ekologiczne edycja 2018 i 2019	Pikniki ekologiczne odbyły się w trakcie Dożynek Gminnych w dniach: 8 września 2018 r. w Turawie oraz 7-8 września 2019r. w Kadłubie Turawskim. W trakcie pikników odbyły się warsztaty ekologiczne prowadzone przez ekspertów z dziedziny ochrony

		środowiska. Wszelkiego rodzaju działania ekologiczne prowadzone były na scenie dożynkowej oraz przy stoiskach ekologicznych.
	Partnerzy w działaniach projektu	Miasto Opole, Placówki oświatowe Gminy Turawa, Remondis Opole Sp. zo.o, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, Nadleśnictwo Turawa, Zakład Komunalny Sp. zo.o. Opole, Spółka Wodociągi i Kanalizacja Turawa, która włączając się w działania promowała ochronę wód - „Oszczędzając wodę, troszczysz się o środowisko”, Stowarzyszenie Mieszkańców i Przyjaciół Bierdzan, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Dinozaurów, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu Instytut Inżynierii Biostystemów, PZW Opole, Aglomeracja Opolska

Źródło:

Materiały własne Urząd Gminy Turawa Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

2) „Sprzątanie Świata” i „Dzień Ziemi” – jest jedną z cyklicznie organizowanych dwa razy w roku akcji w ramach zadań bieżących w zakresie edukacji ekologicznej z udziałem placówek oświatowych Gminy Turawa, Urzędu Gminy Turawa oraz firmy wywozowej świadczącej usługi odbioru i zagospodarowania odpadów z terenu gminy.

Celem "Sprzątania Świata" jest aktywizacja uczniów szkół do działań na rzecz ochrony środowiska. Realizacja przez szkoły w/w działań przyczynia się do podwyższenia świadomości ekologicznej uczniów, celowości „Sprzątania Świata”, recyklingu oraz segregacji odpadów.

Do przedsięwzięcia corocznie włączają się również: Rady Sołeckie i mieszkańcy Gminy Turawa, Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Turawie, PGLLP Nadleśnictwo Turawa, Areszt Śledczy w Turawie oraz przedsiębiorstwo wywozowe i inne podmioty.

W latach 2018-2019 "Sprzątanie Świata" realizowane było w ramach projektu *„Wspólna akcja segregacja – działania informacyjno-edukacyjne dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w gminach: Opole, Komprachcice i Turawa”*.

3) współpraca z Aglomeracją Opolską w zakresie edukacji ekologicznej – w ramach projektu *„Gospodarowanie odpadami w Aglomeracji Opolskiej poprzez działania edukacyjno – informacyjne”*, Gmina Turawa pozyskała wsparcie w działaniach edukacyjnych i promujących dbanie o środowisko naturalne poprzez przekazane materiały na akcję „Sprzątania Świata” w formie worków oraz rękawic jak również lunch pakietów dla uczestników projektu.

Aglomeracja Opolska włączyła się również aktywnie w Ekopiknik – edycja 2019, organizując gry i zabawy dla dzieci, np. zabawę w tworzenie EKOGENERACJI, konkursy ekologiczne o tytuł „Strażnika recyklingu” oraz wymianę toreb foliowych na ekotorby – „Przynieś 15 foliowych toreb I odbierz designerską ekotorbę”.

4) promowanie proekologicznej postawy Gminy Turawa na zewnątrz:

– w dniu 23 czerwca 2019 r. Gmina Turawa uczestniczyła w Festynie ekologicznym, który odbył się w Opolu w ramach partnerskiego Projektu: „Wspólna akcja segregacja”;

- w dniu 20 listopada 2019r. w Miejskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Opolu odbyła się **Regionalna Konferencja Edukacyjna dla pracowników samorządowych** pt. „Edukacja ekologiczna w gminach z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi”, na której Gmina Turawa prezentowała temat „**Formy edukacji ekologicznej w gminie Turawa**”.

5) współpraca z WFOŚiGW w Opolu w zakresie edukacji ekologicznej, w tym doradztwa energetycznego:

- w ramach współpracy z WFOŚiGW w Opolu, w 2018r. Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie w ramach zadania: „Eko-edukacja to społeczna akcja!” dla Publicznej Szkoły Podstawowej w Osowcu na wykonanie „EKOKLASY POD CHMURKĄ”;

- udział doradcy energetycznego WFOŚiGW w Opolu w Pikniku ekologicznym (edycja 2019) trakcie dożynek gminnych w Kadłubie Turawskim. Doradca energetyczny udzielał informacji nt. realizowanych przez WFOŚiGW w Opolu oraz NFOŚiGW programów wsparcia dla osób fizycznych – „CZYSTE POWIETRZE”, MÓJ PRĄD, w tym dla rolników m.in. w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE.

6) współdziałanie z placówkami oświatowymi w zakresie promocji zachowań proekologicznych;

7) prowadzenie działalności informacyjnej o tematyce: ochrona środowiska i ekologia w kwartalniku „Fala” oraz stronie internetowej Urzędu Gminy Turawa: www.turawa.pl;

8) prowadzenie działalności informacyjnej w Urzędzie Gminy oraz rozwój i utrzymanie systemu udostępniania informacji o środowisku;

9) prowadzenie działalności informacyjnej dla ludności wypoczywającej sezonowo nad jeziorami;

10) prelekcje o tematyce ekologicznej;

11) współpraca z przedstawicielami środowiska naukowego i organizacjami pozarządowymi na rzecz ochrony wód i rewitalizacji Jeziora Dużego w Turawie.

Działania zmierzające do realizacji w/w celu mają charakter działań ciągłych i długookresowych. Działania w zakresie edukacji ekologicznej stanowią system edukacji ekologicznej, którego efektem będzie stały wzrost świadomości mieszkańców.

9. Ochrona przed skutkami poważnych awarii

Zgodnie z art. 271b Ustawy Prawo Ochrony Środowiska Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznym skutkom awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych.

Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcji zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

Na terenie województwa opolskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu prowadzi rejestr zakładów przemysłowych ze względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi. Na terenie Gminy Turawa nie znajdują się zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii i zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

10. Oddziaływanie elektromagnetyczne

Wykonywanie badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku jest zadaniem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, który został ustawowo (*art. 123 ust. 2 Prawo ochrony środowiska*) zobowiązany do wykonywania zadań związanych z okresowymi badaniami kontrolnymi poziomów pól elektromagnetycznych.

Ocena wyników pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych za rok 2018 w województwie opolskim jest dostępna na stornie internetowej WIOŚ w Opolu www.opole.pios.gov.pl.

3. CHARAKTERYSTYKA NAJWAŻNIEJSZYCH ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW DOTYCZĄCYCH OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2018 r. – 2019r.

Wykaz najważniejszych zrealizowanych w latach 2018-2019 projektów w zakresie ochrony środowiska przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 17 Charakterystyka najważniejszych projektów dotyczących ochrony środowiska w latach 2018-2019

lp	Nazwa	Opis
1	Zachowanie bioróżnorodności ekosystemu Jeziora Średniego w Gminie Turawa	Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie z WFOŚiGW w Opolu na projekt pn.: <i>"Zachowanie bioróżnorodności ekosystemu wodnego Jeziora Średniego poprzez ograniczenie nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego - zabieg koszenia makrofitytów"</i> . Projekt obejmował wykonanie w latach 2017-2018 zabiegów koszenia wywłócznika kłosowego na Jeziorze Średnim w Turawie. Kwota dofinansowania z WFOŚiGW w Opolu w ramach programu „Ochrona Przyrody oraz Krajobrazu i Leśnictwo” wyniosła: 18 300,00 zł . W wyniku realizacji zadania tj. koszenia, zebrano i zagospodarowano łącznie po wcześniejszym odwodnieniu 16,50 ton biomasy (z czego w 2017 r. – 8,780 ton, w 2018r. – 7,720 ton).
2	Ochrona wód Jeziora Średniego w Turawie poprzez ograniczenie nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego - zabieg koszenia makrofitytów	W celu kontynuacji przeprowadzania zabiegów koszenia wywłócznika kłosowego w 2019r. Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie z WFOŚiGW w Opolu na projekt pn.: <i>„Ochrona wód Jeziora Średniego w Turawie poprzez ograniczenie nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego - zabieg koszenia makrofitytów”</i> . Projekt obejmuje lata 2019-2020. Kwota dofinansowania: 11 554,00 zł . W 2019r. w wyniku koszenia zebrano i zagospodarowano: 13,140 ton biomasy.
	Projekt „Wspólna akcja segregacja-działania informacyjno-edukacyjne dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w gminach: Opole, Komprachcice i Turawa”	Przedmiot projektu - przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej związanej z gospodarką odpadami dla mieszkańców M. Opola, Gm. Turawa i Gm. Komprachcice. Realizacja: 2018 -2020 Szczegóły projektu – opisano w części dot. Edukacji ekologicznej Raportu
3	„Eko-edukacja to społeczna akcja!”	W 2018r. Gmina Turawa podpisała umowę z WFOŚiGW w Opolu na dofinansowanie zadanie „Eko-edukacja to społeczna akcja!” dla Publicznej Szkoły Podstawowej w Osowcu na wykonanie „EKOKLASY POD CHMURKĄ” – kwota dofinansowania 9 441,82 zł , koszt całkowity 9 938,76 zł. W ramach projektu dla PSP w Osowcu zakupione zostały pomoce dydaktyczne (stoły, ławki, tablice edukacyjne, tablica sucho ściernalna, kwietnik z przeznaczeniem do uprawy roślin przyjaznych pszczołom i owadom zapylającym, sadzonki roślin).
4	Usuwanie azbestu	W ramach naboru prowadzonego przez WFOŚiGW w Opolu w Opolu corocznie składany jest wniosek o dotację na unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Turawa. W 2018r. i 2019r. dofinansowanie dla mieszkańców Gminy Turawa obejmowało prace: demontaż, transport, zbierania (wyrobów wcześniej zdemontowanych) i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. Koszty zadania to:

		<p>- w 2018r. - 12 843,79 zł z czego 10 917,22 zł to dotacja ze środków WFOŚiGW w Opolu;</p> <p>- 2019r. – 12059,28 zł z czego 8 441,49 zł to dotacja ze środków WFOŚiGW w Opolu;</p> <p>W wyniku zadania usunięto:</p> <p>- w 2018r. - 1 867,00 m² (24,013 ton) płyt azbestowych;</p> <p>- w 2019r. – 1 531,00 m² (19,99 ton) płyt azbestowych.</p>
5	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Gminie Turawa	<p>W 2018r. Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie na realizację Projektu pn. „Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w gminie Turawa”, złożonego do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w ramach działania 5.2 Poprawa gospodarki odpadami komunalnymi.</p> <p>Projekt obejmuje budowę PSZOK-u, jego wyposażenie i uruchomienie.</p> <p>W 2019r. rozpoczęto inwestycję w zakresie I części dot. projektu.</p> <p>Całkowita wartość Projektu: 790 210, 86 zł, dofinansowanie: 671 679,18 zł.</p>
6	Wymiana kotła węglowego na piec opalany pelletem o mocy 45kW w Publicznym Przedszkolu w Turawie	<p>Projekt obejmował wymianę wysokoemisyjnego starego kotła węglowego na niskoemisyjny piec opalany pelletem spełniającym wymogi V klasy oraz wymagania ekoprojektu.</p> <p>Zadanie obejmowało również modernizację instalacji c.o. i c.w.u.</p> <p>Całkowite koszty zadania: 42 921,39 zł z czego 13 900,00 zł dotacja ze środków WFOŚiGW w Opolu</p>
7	Modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotła węglowego na kocioł opalany pelletem w Oddziale Przedszkolnym w Zakrzowie Turawskim	<p>Projekt obejmował wymianę kotła, który był w złym stanie technicznym i generował znaczne straty w tym nadmierną emisję na piec niskoemisyjny V klasy oraz spełniający wymagania ekoprojektu.</p> <p>W ramach zadania zamontowane zostały zawory termostatyczne.</p> <p>Koszty zadania: 36 814,90 zł z czego 16 800,00 zł dotacja ze środków WFOŚiGW w Opolu.</p>

Źródło danych:

Materiały własne Urzędu Gminy Turawa Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

4. PODSUMOWANIE

Ochrona Środowiska i gospodarka odpadami komunalnymi w Gminie Turawa realizowane są w oparciu o zadania własne Gminy, wynikające z:

- Ustawy Prawo Ochrony Środowiska,
- Ustawy o odpadach,
- Ustawy utrzymania czystości i porządku na terenie gminy,
- Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawy Prawo wodne,
- Ustawy o ochronie przyrody,
- oraz przepisów szczegółowych.

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa priorytety, cele i zadania zgodne były z kierunkami obowiązującej polityki ekologicznej Państwa. Stanowiły przełożenie celów ochrony środowiska na szczebel lokalny.

Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądane przez ogół mieszkańców Gminy Turawa kierunki, np. poprawę powietrza, poprawę stanu technicznego dróg, rozwój sieci wodno – kanalizacyjnej, poprawę stanu wód.

Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska zadania, należy zauważyć:

1. **Zrealizowane zostały najważniejsze zadania, do których można zaliczyć:**

- zadania w zakresie poprawy gospodarki wodno-ściekowej czyli realizacja przez Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o.o. przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych wynikających z *Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych*. Wykonanie inwestycji kanalizacyjnych przez Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. zo.o. umożliwiło uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze całej Gminy Turawa, tym samym skanalizowanie Gminy Turawa w całości jest wypełnieniem przez Gminę Turawa zadań ujętych w KPOŚK.

Zrealizowane zadania inwestycyjne w zakresie gospodarki ściekowej na terenie Gminy Turawa umożliwiają mieszkańcom wszystkich miejscowości, w tym terenów rekreacyjnych Jezior Turawskich odprowadzanie ścieków do oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym.

Efektem ekologicznym realizacji inwestycji w tym zakresie jest ochrona wód powierzchniowych, w tym Jezior Turawskich oraz zlewni rzeki Mała Panew.

Inwestycje w tym przedmiocie przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności turystycznej Gminy Turawa i tworzą warunki do wypoczynku.

Istotnym i ważnym zadaniem, które niewątpliwie przyczyni się do ochrony wód jest doprowadzenie przez WiK Turawa Sp. zo.o. do rozbudowy sieci kanalizacyjnej również do Jeziora Srebrnego.

- **kontynuacja rewitalizacji Jeziora Średniego w Turawie** – w wyniku realizacji przedsięwzięcia zostały przywrócone dawne cechy użytkowe i przyrodnicze Jeziora Średniego, poprzez ograniczenie degradacji zbiornika. Efektem ekologicznym rewitalizacji jeziora jest zdecydowana poprawa stanu środowiska naturalnego, co w konsekwencji umożliwia zdecydowany rozwój turystyki i rekreacji w Gminie Turawa. Aktualnie na obrzeżach Jeziora Średniego, Gmina Turawa stworzyła infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną, która jest wykorzystywana dzięki czystości zbiornika.

- **zachowanie bioróżnorodności ekosystemu oraz wód Jeziora Średniego w Turawie** – w celu nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego, który jednocześnie jest wskaźnikiem dobrej jakości wody w zbiorniku podjęte zostały działania, w wyniku których środowiskowym celem jest przywrócenie równowagi biologicznej środowiska przyrodniczego zbiornika i bioróżnorodności bez ingerencji w ekosystem wodny.

- **poparcie Gminy Turawa dla projektu badawczego** - mającego na celu opracowanie i przygotowanie kompleksowej technologii ochrony i rewitalizacji Zbiornika Turawa.

Z informacji przekazanych na potrzeby Gminy Turawa przez Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu wynika, iż projekt jest w początkowej fazie, tj. od maja 2019r. trwają badania terenowe jakości wody w zlewni zbiornika (rzeka Mała Panew, Libawa). Badania dotyczą w szczególności: parametrów fizyko-chemicznych, metali ciężkich w wodzie i osadach dennych oraz stanu ekologicznego, w tym również prowadzone są badania mikrobiologiczne zbiornika.

- **doprowadzenie poprzez działania Gminy Turawa** do utrzymania przez zarządcę Zbiornika Turawa PGW Wody Polskie piętrzenia wody w Jeziorze Dużym na poziomie ok. 175,00 m n.p.m. (przy pojemności zbiornika ok. 68-69mln m³). W pozwoleniu wodnoprawnym wydanym przez Marszałka Województwa Opolskiego na rzecz RZGW we Wrocławiu - aktualnie PGW Wody Polskie na najbliższe 20 lat przyjęte zostały zapisy uwzględniające rzędne piętrzenia wody, które satysfakcjonują wszystkie strony zainteresowane

użytkowaniem zbiornika. Piętrzenie wody przy zachowaniu pojemności zbiornika ok. 68-69 mln m³ pozwoli zachować wielofunkcyjność zbiornika (retencja, turystyka, gospodarka rybacka, NATURA 2000). W wyniku działań Gminy Turawa w latach ubiegłych przy opracowywaniu pozwolenia wodnoprawnego wprowadzony został dodatkowy zapis, który dopuszcza rekreacyjne wykorzystanie zbiornika oraz prowadzenie gospodarki rybackiej na zbiorniku. W konsekwencji zapisów wynikających z pozwolenia wodno-prawnego zarządca Zbiornika Turawa zobowiązany jest w sezonie turystycznym utrzymywać odpowiedni poziom wody.

- **realizacja systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Turawa**, zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów *Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, tym samym Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami. Systemem gospodarki odpadami komunalnymi objęci zostali właściciele nieruchomości zamieszkałych, którzy w ramach systemu realizują kompleksową segregację wszystkich frakcji odpadów komunalnych. W wyniku wdrożenia systemu zwiększył się odzysk odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych, papieru szkła i metali i wynosił odpowiednio: w **2018r. – 37%, czyli powyżej wymaganego poziomu. Wymagany poziom recyklingu zgodnie z Rozporządzeniem Środowiska – 30%.**

Wprowadzona obowiązkowa selektywna zbiórka odpadów biodegradowalnych w systemie pojemnikowym oraz poprzez przydomowe kompostowniki w konsekwencji ograniczyła ilość tych odpadów kierowanych do składowania. Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wynosił w 2018r. – 0%, co oznacza że 100% odpadów ulegających biodegradacji w 2018r. została przekazana do kompostowania do Zakładu Komunalnego w Opolu celem zagospodarowania w Kompostowni Pryzmowej. Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017r. w sprawie ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. z 2017r. poz. 2412)* w 2018r. dopuszczalny poziom składowania w/w odpadów wynosił 40%.

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych odebranych z obszaru gminy odpadów komunalnych w 2018r. wynosił 100%, czyli powyżej wymaganego poziomu.

- **budowa PSZOK** – w celu wypełniania przez Gminę obowiązku utworzenia co najmniej jednego stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w 2018r. Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie na realizację Projektu pn. „**Budowa punktu**

selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w gminie Turawa”, złożonego do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w ramach działania 5.2 Poprawa gospodarki odpadami komunalnymi. Projekt obejmuje budowę PSZOK-u, jego wyposażenie i uruchomienie. W 2019r. rozpoczęto inwestycję w zakresie I części dot. projektu.

- **wdrożenie Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Turawa**. Efektem realizacji zadania jest sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Turawa. Zadanie jest wsparte dofinansowaniem z WFOŚiGW w Opolu, stanowiącym w 2018r. - 85%, a w 2019r. – 70% kosztów demontażu, zbiórki, transportu i utylizacji azbestu.

Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Turawa realizuje cele *Krajowego Programu Usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest*.

W wyniku dotychczasowej realizacji programu Gmina Turawa pozyskała łącznie dotację z WFOŚiGW w Opolu w kwocie: **104 818,01 zł** (stan na grudzień 2019r.). Dzięki pozyskanej dotacji na terenie Gminy Turawa w latach 2014-2019 usunięto **200,532 ton** wyrobów zawierających azbest, które zostały unieszkodliwione na specjalistycznych składowiskach odpadów niebezpiecznych.

- ochrona klimatu i jakości powietrza

Aktualnie gospodarka niskoemisyjna jest priorytetowym działaniem w kierunku realizacji celów klimatycznych. W ramach tego kierunku W Gminie Turawa opracowany został Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN). W związku z koniecznością aktualizacji zadań w PGN, w dniu 17 maja 2019r. Rada Gminy Turawa przyjęła aktualizację w/w dokumencie *Uchwałę Nr VII/29/19 w sprawie przyjęcia aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Turawa na lata 2015-2020*. Posiadanie przedmiotowego dokumentu przez Gminę Turawa jest w przypadku uruchomienia wsparcia finansowego dokumentem niezbędnym do ubiegania się o dofinansowanie inwestycji w zakresie gospodarki niskoemisyjnej tj. poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia emisji CO₂, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, poprawy jakości powietrza w obrębie mieszkalnictwa, obiektów użyteczności publicznej i działalności gospodarczej.

Ponadto w ramach ochrony powietrza Gmina Turawa zadeklarowała uczestnictwo w Programie WFOŚiGW w Opolu pn. „*Program ograniczenia niskiej emisji w województwie opolskim dla osób fizycznych (PONE) przy udziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu*”. Dodatkowo w 2019r. Gmina Turawa przystąpiła

do współpracy z WFOŚiGW w Opolu do programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. W ramach współpracy Gmina Turawa podejmuje działania informacyjno-doradcze, w tym udzielanie konsultacji zainteresowanym mieszkańcom oraz pomoc przy obsłudze Portalu Beneficjenta WFOŚiGW w Opolu i przy złożeniu wniosku o dotację w ramach „Czystego Powietrza”.

Istotnym jest, iż w ramach ochrony powietrza Gmina Turawa podejmuje działania ukierunkowane na wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych, w tym wykonuje zadania dot. termomodernizacji i wymiany kotłów w budynkach użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola).

Niezmiernie dużym przedsięwzięciem w zakresie poprawy efektywności energetycznej będzie realizacja projektu „*Modernizacja energetyczna budynku szkoły w Osowcu przy ul. Fabrycznej*” ramach Poddziałania 3.2.2 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych Aglomeracji Opolskiej RPO WO 2014-2020, na które Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie.

- **działania w zakresie edukacji ekologicznej** – w latach 2018-2019 Gmina Turawa realizowała partnerski Projekt „Wspólna akcja segregacja – działania informacyjno-edukacyjne dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w gminach: Opole, Komprachcice i Turawa”. W wyniku realizacji projektu została przeprowadzona szeroka kampania edukacyjna skierowana do mieszkańców Gminy Turawa oraz turystów odwiedzających Jeziora Turawskie. Projekt objęty jest dofinansowaniem w ramach działania 5.2 Poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020. Wartość dofinansowania dla Gminy Turawa: 120 079,50 zł, wkład własny 21 190,50 zł, natomiast wartość całkowita projektu wynosi: 141 270 zł brutto.

W analizowanym okresie zrealizowano również wiele innych działań w zakresie edukacji ekologicznej np.: wykonanie „EKOKLASY POD CHMURKĄ” dzięki pozyskanej dotacji z WFOŚiGW w Opolu.

Ponadto Gmina Turawa uczestniczyła w licznych działaniach przy współpracy między innymi z Miastem Opole, Aglomeracją Opolską, WFOŚiGW w Opolu, Nadleśnictwa Turawa, placówek oświatowych, WiK Turawa Sp.zo.o., PZW Opole, Remondis Opole.

- działania w zakresie poprawy stanu urządzeń melioracyjnych w Gminie Turawa.

Działania Gminnej Spółki Wodnej podejmowane są w celu utrzymania właściwego poziomu wód gruntowych, co wiąże się z konserwacją rowów melioracyjnych i przebudową przepustów.

2. Pozostałe zadania, w tym w zakresie ochrony środowiska są sukcesywnie lub na bieżąco realizowane.

Materiały źródłowe:

1. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2016-2020
3. Raport o stanie społeczno-gospodarczym Gminy Turawa
4. Sprawozdanie z 2017r. z wykonania zadań dot. ochrony środowiska w Gminie Turawa
5. Sprawozdanie z realizacji POP
6. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego
7. Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych na lata 2018-2021 WiK Turawa Sp. zo.o.
8. Informacja o przedsięwzięciach rozwojowo-modernizacyjnych objętych Wieloletnim Planem Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2018-2021 sporządzona przez Spółkę Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. zo.o.
9. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Turawa
10. Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Gminy Turawa za 2018 rok
11. Raport o stanie Gminy Turawa za rok 2018
12. Sprawozdania Wójta Gminy Turawa z realizacji KPOŚK za 2018 r.
13. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Turawa na lata 2015-2020
14. Materiały z WFOŚiGW w Opolu
15. Ministerstwo Środowiska www.mos.gov.pl.
16. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska www.opole.pios.gov.pl
17. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska
18. Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne
19. Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
20. Materiały Urzędu Gminy Turawa.